

LUD

Jornal polonez „LUD” publica-se ás noites terças - e sextas-feiras

Wychodzi dwa razy na tydzień: w wtorki i piątki, wieczorem

Wydawca i Redaktor: Ks. Jan Pałka

Redakcja i Administracja otwarte są codziennie (prócz niedzieli i świąt) od 8—11 godz. rano i od 1—5 godz. po południu.

PRENUMERATA: W Brazylii 12000 platna z góry; w Argentynie 6 pezów w Polsce 14 zł.; w Ameryce Południowej 2.50 dolary; w Urugwaju 4 pezy urugwajskie

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Avenida Dr. Jayme Reis, Nr. 588
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa postal 155 — Paraná — Brasil
Adres telegraficzny: Redação „Lud” Kurytyba

Ceny ogłoszeń: — Ogłoszenia tylko zgóry płatne.

Do 3 cm. szerokości przez 1 lam do 3 razy	5\$000
Od 1 „ „ „ 1 „ za każdy raz na stronie ogłoszeń	3\$000
Od rocznych ogłoszeń zgóry zapłaconych na stronie ogłoszeń 40 proc. zniżki	
Od nekrologów 4 cm. szerokości przez 1 lam	3\$000
Ogłoszenia w tekście według umowy	

CENA NUMERU 300 rejsów.

W Kurytybie do nabycia w sklepach pp.: R. Piekarza - Kubisa i Floreckiego.
W mieście São Paulo: w kioskach około poczty głównej; Estação Luz, Sorocabana i Braz.
W Porto Alegre: agent Grzegorz Kulesza - Filho, Rua do Parque 481.

Wojna wybuchnie lada dzień

Fiasko Ligi Narodów było do przewidzenia. Mogło być uniknięte tylko wtedy, gdyby Anglia zgodziła się, żeby Mussolini zagarnął państwo »króla królów« Haile Selassiego. A, jak jest wiadomem, Anglia nietylko, że się nie zgodziła, ale zapowiedziała przez swojego przedstawiciela, Samuel Hoare, że w ostatecznym razie ucieknie się do siły zbrojnej.

Istota zatargu włosko-abyssijskiego jest już dostatecznie nam znana. Ale sedno rzeczy tkwi w tem, że poza tym zatargiem, csał się zatarg groźniejszy, bo starcie interesów Wielkiej Brytanji z interesami Włoch. Anglia mogła się zachować obojętnie, obserwując politykę Japonji w Mandżurji, ale w tym wypadku musi się inaczej ustosunkować do poczynań Mussoliniego. Usadawienie się Włoch u źródeł Nilu, u bram oceanu Indyjskiego — jest równoznaczne z zagrożeniem panowania Anglii w Sudanie, Egipcie i Indjach. Niedosć na tem, że droga do Indji stałaby się więcej zagrożona, ale i w samych Indjach wzrosłyby fermenty przeciwko panowaniu białej rasy, zwłaszcza wśród ludności muzułmańskiej, sympatyzującej z Abisynją. Z tych względów Wielka Brytanja nie może patrzeć obojętnie na zakusy Mussoliniego.

Pozatem sprawy afrykańskie odbić się muszą i na terenie europejskim. Z chwilą, kiedy Włochy ugrzęzną w Afryce Wschodniej, Niemcy będą miały ręce rozwiązane, ażeby Austrję wcielić do Trzeciej Rzeszy.

Wielkie mocarstwa, obradowując w Genewie, jeszcze się chwycią, chociaż pozornie zajmują zdecydowane stanowisko. A dla Włoch — każda chwila niepewności jest poważnym zyskiem, bo bez przeszkody mogą kontynuować przesyłkę wojsk i materiału wojennego do Afryki. A każdy transport wojskowy, który bez przeszkody przebiega przez kanał Sueski, wzmacnia pozycję Włoch nietylko wobec Egiptu ale i wobec Wielkiej Brytanji. A Anglia w chwili obecnej nie jest zdolna o własnych siłach zadać cios Mussolinemu. Przeciwnie Anglia w okresie powojennym wcale się nie troszczyła o rozwój sił lądowych i powietrznych, tylko wzmacniała swoją flotę. Tymczasem Italia zbiorła się w siły lądowe i powietrzne. Włochy dziś mają wielkie szanse ugodzenia w najozobry punkt imperjum brytyjskiego, mianowicie w kanał Sueski i Egipt. Dość powiedzieć, że cała armja angielska na stopie pokojowej liczy 160 tysięcy ludzi — przed wojną światową liczyła 250 tysięcy — a kiedy weźmiemy pod uwagę, że w Anglii niema obowiązku służby wojskowej, stąd też i niema rezerw. I jeżeliby się Włosi pokusili jeszcze na zatarg z Anglią, niewiadomo jakby się skończyło.

Na terenie najbardziej zagrożonym w razie starcia z Włochami, tj. w Egipcie i w Sudanie anglo-egipskim, Wielka Brytanja posiada zaledwie 16.000 wojsk własnych, 8.000 wojsk egipskich, na których jednak nie może polegać, oraz kilka tysięcy wojsk sudańskich. Tym siłom mogą Włosi przeciwstawić około 200 tysięcy ludzi z Erytrei i 50 tysięcy w Trypolitanji. Do tego dołącza się bezwzględna przewaga Włoch w powietrzu. Rozbudowa angielskiej floty powietrznej może być ukończona dopiero za półtora roku, tymczasem samoloty włoskie mogą bombardować bez skutecznego oporu bazy angielskie na Malcie a nawet na Gibraltarze. I gdyby Anglia zamknęła kanał Sueski, Włochy mogą skutecznie zastakować Egipt i Sudan. Inna rzecz, że podobój Abisynji będzie bardzo trudny i długi i niewiadomo czy z pomyślnym rezultatem.

Biorąc pod uwagę te okoliczności, możemy cośkolwiek rozumieć hardego Mussoliniego.

W tej chwili, spór włosko-abyssijski przybiera z dniem każdym na sile. Z Londynu donoszą, że w Genewie toczą się potajemne obrady nad zastosowaniem wobec Italji odpowiednich sankcyj. Najpierw, ażeby podnieść wysyłkę broni do Abisynji a następnie ograniczyć lub całkowicie wstrzymać wysyłkę broni i materiału wojennego do Włoch. Ko-

misja Pięciu opracowuje nowe rezolucje, które prześle Italji. Istnieje jednak bardzo małe prawdopodobieństwo, by Mussolini le przyjął. Przedwojenny transport 10.000 ludzi do Afryki, jest najlepszym do wodom, że Mussolini prze do wojny i nie zważa na obrady genewskie.

Anglia widząc, że jest źle obsadziła flotą wojenną morze Śródziemne i Gibraltar.

Olekwany jest wywiad korespondenta francuskiego dziennika »Matin« z Mussolinim: Mussolini oświadczył: Italia również kocha pokój i chce pokoju. Lecz chce, ażeby on był ugruntowany na sprawiedliwości. Italia pójdzie po linii prostej tą drogą, którą uważa za sprawiedliwą i konieczną dla życia.

Oczywiście, że tego rodzaju oświadczenie jest krzykiem wolałym o pomast. Przeciwnie Włochy całkiem dobrze mogą żyć bez Abisynji. Włochy są przełudnione. To prawda. Ale istnieje dla nich jeszcze inna droga, aniżeli ucieczka grabienia cudzej własności. Nie trzeba zapominać, że Włochy co do posiadanych obszarów są trzecią w świecie potęgą kolonialną. Należy do nich około 2 miliony i pół km. kw., zaledwie z dwoma milionami i 430 tysiącami mieszkańców. Stan zaludnienia kolonij włoskich jest bardzo słaby, mniej niż jeden człowiek na 1 km. kwadratu wy. Włochy jeszcze nie wykrywały Trypolitanji, Erytrei, ani wyspy Dodekanazu a już chcą Abisynji. Sprawdza się stare przysłowie, że wilk nigdy nie jest syty. (i)

WIADOMOŚCI Z POLSKI I O POLSCE

Wybory do Senatu w Polsce

Agencja Havasa donosi, że kolegia wyborcza, złożona z 260.000 osób, dokonały wyboru 64 senatorów, którzy stanowią dwie trzecie członków Izby wyższej.

Wśród nich widnieją na liście Prystor, Jan Piłsudski, brat zmarłego Marzałka, ministrowie spraw Zagranicznych i Sprawiedliwości.

Głos niemiecki o wizycie w Gdyni

»Deutsche Dipl. Polit. Korr.« omawiając wizytę krążownika »Koenigsberg« w Gdyni, stwierdza, że wizyta jest świadectwem pogłębienia dobrych sąsiedzkich stosunków między Polską a Niemcami oraz do wodom, iż umowa polsko-niemiecka ze stycznia 1934 nie pozostała martwą literą, lecz prae owinie — silnym fundamentem dla ułożenia się przyszłych stosunków między Polską a Niemcami. Porozumienie polsko-niemieckie, nie wszędzie spotkać się może z należytem uznaniem, jako pożyteczny dla pokoju, czynnik. Pewne koła uważają za wskazane interpretować ugodę polsko-niemiecką, jako czysto i odroczenie przeciwności między obu krajami. To rozumowanie jest nietylko błędne ale nadmiar, charakterystyczne pewne koła, które według własnej umyślności sądzą o stanie ducha innych. Poprawne stosunki polsko-niemieckie fi-

gurują w pewnych koncepcjach pokoju europejskiego, jako czynnik zakłócający, podczas gdy dawny stan walki uważany jest za element pozytywny. W pewnych wypadkach Polska i Niemcy dowiadywały się dopiero z prasy ocej o rzekomych tarcach między niemi. Wizyty floty polskiej i niemieckiej świadczą, że porozumienie nie jest niemożliwe również w trudnych wypadkach, jeżeli tylko po obu stronach istnieje dobra i uciążliwa wola. Niemcy i Polska, wyciągając praktyczne wnioski zrozumięcia sąsiedzkich obowiązków i konieczności współżycia, opartych na wzajemnem uznaniu i paowaniu obojstronnych interesów, dokonały czynu, który w interesie ogólnej współpracy między narodami, powinien być właśnie przykładem dla innych narodów sąsiedzkich, nie zaś zjawiskiem, wzbudzającym nieufność.

Ks. Biskup Dr. Teodor Kubina

Z mej podróży apostolskiej wśród naszego wychodźstwa W POŁUDNIOWEJ AMERYCE

W starych kolonjach polskich w okolicach Kurytyby

Do Kurytyby przyjechałem dnia 19 grudnia, przeszłego roku, wyjechałem zaś dnia 7 go stycznia b. r. Nie siedziałem aoli cały ten czas w mieście, ale robiłem stamtąd różne wycieczki w bliższą i dalszą okolicę, aby odwiedzić osiedla polskie, jakie tam istnieją. Są to kolonie już stare, doskonale zorganizowane i zagospodarowane. Życie tu płynie normalnym trybem. Nie potrzebne są tu duże wysiłki pionierskie, bo niema już dzikiej puszczy; z pierwotnych lasów i borów pozostały, obecnie tylko marne reszki, wszędzie ziemia przemieniała się w urodzajną, dobrze uprawioną rolę. Z miasta prowadzą we wszystkie strony poprzez pagórkowaty teren małe lub większe drogi, na których panuje wszędzie duży ruch kołowy. Zaludnienie już jest dość gęste. Bliiskość poważnego centrum handlowego, jakim jest Kurytyba i bliiskość kolei, pozwala na łatwiejszy i korzystniejszy byt płonów rolnych, wskutek czego koloniści są tu zamożniejsi, niż w interiorze, choć ich gospodarstwa nie są tak duże, jak tam.

Narodowa zwartość kolonij polskich

Mimo ciągłego napływu z miast różnych narodowości — nasi rodacy tu osiedli, zdołali naogół zachować narodową odrębność swych kolonij, które kilkadziesiąt lat temu stworzyli pierwsi polscy wychodźcy i utrzymać albo nawet powiększyć swój stan posiadania. W obrębie polskich parafij, tu mniej niż w stanie Rio Grande do Sul, można spotkać kolonistów innych narodowości z wyjątkiem miasteczek, gdzie zaszwyczał polski żywioł stanowi mniejszość. Wskutek tej narodowej zwartości swojej, kolonie polskie w okolicy Kurytyby, wszędzie zachowały wybitnie polski charakter, wszędzie czuje się czystą polską atmosferę, wszędzie utrzymują się stare polskie zwyczaje i obyczaje, kobiety prawie wszędzie zachowały swój polski strój. Wszędzie też mnie tu serdecznie i uroczyście przyjmowano. Jak lud polski w starym kraju przyjmuje swego biskupa przy wizytacji pasterskiej.

Opisując wzniosłe wrażenia, jakie przy tej olekawej wizytacji odniosłem w poszczególnych kolonjach, może będę się powtarzał. Trudno tego unikać, bo wszędzie miałem mniej więcej te same przeżycia. Ale, jak wciąż nowo przeżywałem te wrażenia, jak wciąż nową mnie napęlniały

radością i pociechą, tak, że nigdy nie odczuwałem nudy, ni zmęczenia, tak też sądzę, że nie zaudzę czytelników swoich, jeżeli im opowiem co widziałem, słyszałem i przeżyłem w każdej kolonii, którą odwiedziłem. Przytem ograniczam się do podania krótkich, urwanych notatek, jakie zapisałem w swoim dzienniku podróży.

Abranches

Jest to najstarsza osada polska w Paraná, odległa od Kurytyby około 6 km. Piękny muryrowany kościół wznosił się na wzgórzu, skąd rozciągają się szerokie widoki na Kurytybę i fallskie okolice. Przyjazd nasz — prawie wszędzie towarzyszyli mi p. minister Grabowski i konsul generalny Kulikowski — był niepewny, przytem pogoda była nieszczególna, niebo zachmurzone, drogi po deszczach złe. Wskutek tego nie zebrało się zbyt dużo ludzi. Treściłem przemówieniem wiał mnie miejscowy duszpasterz Ks. Góról, że Zgromadzenia Księży Misjonarzy. Piękna to postać, stary, doświadczony, wytrawny misjonarz, człowiek wielkiej wiedzy. Ogromne usługi oddał wychodźtwa przez wydanie Słownika Polsko-Portugalskiego i Gramatyki języka portugalskiego. W uroczystej procesji wprowadzają mnie do kościoła, gdzie przemawiam i odprawiam Mszę świętą. Po nabożeństwie udajemy się do pobliskiego gmachu Towarzystwa Króla Władysława Jagiełły. Wspaniały to gmach, z wielką gustownie urządzonej salą, z obszerną sceną, z piękną salą bufetową za sceną i innymi jeszcze salkami.

Wielkie parafie u nas nie mogą się poszczycić takim okazałym Domem parafjalnym, jak te parafie na wychodźwie, liczące nie więcej niż około 300 rodzin. Akademia urządzona na naszą cześć, przedstawiała, deklamacje, śpiewy, tańce rytmiczne — wykazują wysoki poziom. Dzieci mówią dobrze po polsku. Wytworzył się przemysł nastrój, szczególnie, gdy dzielimy się opłatkiem, przystanym przez Ks. Kardynała Hlonda z Polski. Później odwiedzamy Colegium czyli szkołę, prowadzoną przez siostry Szarytki. Duży piętrowy gmach z pięknymi salkami szkolnymi i internatem. Szkoła cieszy się wielkimi uznaniem, nietylko wśród naszego wychodźtwa, ale także brazylijczyków. Dowodem tego, że w przysłym roku szkolnym uczęszczało do niej 260 dzieci, w tej liczbie połowa niepolskiego pochodzenia.

GENERAL SIKORSKI O MOTORYZACJI ARMJI
»Marsz, dokonywane plesko na wielkie dystanse, znikną w przyszłość. Wojna nabierze niezwykłego warikiego tempa, wskutek czego bitwy staną się dla niej o wiele groźniejszymi kryzysami, aniżeli to miało miejsce w przeszłość. I koni, jako zbyt

powolne, a co ważniejsze zbyt kruche narzędzie nowoczesnej wojny, nie wyrzyna na dłuższą metę konkurencji z mołotem. Kołaje nie ostoją się, jako jedyny środek odległych transportów w przyszłej wojnie, w której przetrwać będziemy wojska przy pomocy kolei i samochodów zarazem na setki kilometrów w ciągu doby».

Autor stawia motoryzującą armię na pierwszym miejscu niezbędnych reform wojskowych, przed modernizacją i wzrostem lotnictwa.

OKRĘT BATORY przybędzie do Gdyni w marcu

Prace nad budową drugiego transoceanicznego statku polskiej marynarki handlowej S. M. Batory są w pełni. Obecnie pasażerskie są wnętrza kabin pasażerskich i salonów. Statek Batory gotów będzie za pół roku tak, że przybycie jego do portu w Gdyni nastąpi w marcu 1936 roku.

POLSKIE KOSY W KANADZIE

Jedną z większych firm kanadyjskich zwróciła się do Polski z prośbą o oferty na kosy do siana i zboża typu używanego w Polsce. Wśród rolników kanadyjskich kosy polskie cieszą się podobno dużym uznaniem.

Z GDYNI DO LITWY Nowa linia okrętowa

Ustanowiona została ostatnio regularna komunikacja towarowa pomiędzy Gdynią a portem Kłajpeda. Szwedzkie Towarzystwo Okrętowe, które eksploatuje tę linię, przewozi ładunki przeznaczone dla firm litewskich.

Do Litwy wywożone są: węgiel, wyroby metalurgiczne i włókiennicze.

Z Brazylii

POŁOŻENIE BRAZYLJI W OŚWIETLENIU PRASY PÓLNOCCNO-AMERYKAŃSKIEJ

Agencja Havasa podejmuje wiadomości, jakie zamieścił o położeniu w Brazylii, dziennik Stanów Zjednoczonych «Journal of Commerce».

Świeżo podane oświadczenie ministra Finansów Brazylii co do spłaty długów zagranicznych, wywarło jak najlepsze wrażenie w kołach przemysłowych Północnej Ameryki. Bouças, Sekretarz Komisji długów stanowych i municypalnych, oświadczył kategorycznie, że Ministerstwo Finansów jest zdecydowane jeszcze w tym roku uiszczyć część długów zagranicznych. Przede wszystkim, kiedy rząd nie był w stanie spłacać długów państwowych, brazylijskie papiery wartościowe spadły na giełdzie. Dzisiaj, kiedy się wzmożł eksport Brazylii, papiery podskoczyły.

Rząd brazylijski, ażeby życia ekonomicznemu nadać inny kierunek, by się w zupełności nie uzależniać od produkcji kawy, zapoczątkował na szeroką skalę uprawę bawełny i jedwabnika. Tym pociągnięciem zaoczyna Brazylija przemysł tekstylny, który z czasem będzie wielkim produktem eksportu.

OCHOTNICY NA WOJNĘ

«A Noite» z da. 17-go b. m. podaje ciekawe wiadomości, dotyczące się ochotników włoskich na wojnę w Afryce wschodniej. Konsulat włoski ogłasza, że Włosi zagranicą nie są powołani do służby wojennej w Afryce. Jednak w całej Brazylii zbierze się od 10-12 tysięcy ochotników. Wielu też Brazylijan zgłosiło się na ochotników, lecz konsulat oświadczył, że nie może ich przyjąć gdyż niema do tego upoważnienia.

Mowa Hitlera przed Reichstagem

Z okazji odbywającego się w Norymberdze Kongresu nacjonalistycznego, Hitler zwołał także cały Reichstag, przed którym wypowiedział wielką mowę:

Naród niemiecki dziś znajduje się na drodze jedności i karności takiej, jakiej nie było jeszcze w dziejach naszej historii. Ten wyraz potęgi partii jest równocześnie wyrazem siły obecnego reżimu. Czego pożądały Niemcy przez całe wieki, dziś to posiadają. Niemcy są narodem zjednoczonym, na zewnątrz i wewnątrz wylezionym z bolączek. Wszystkie instytucje są w największym porządku. Kierowniczką naszych poczyniń jest umiłowanie pokoiu.

Niestety, w chwili obecnej, uważam za stosowne podkreślić, że prasa zagraniczna ciągle na nas napada, posądza nas o jakieś kombinacje. Zastanawia się nad kwestją zaatakowania przez Niemcy Francji. Inni stwierdzają, że wyciągamy rękę po Austrię i tak ze wszystkich stron nas atakują. Po największej części powtarzane na nas ataki, są powodem zawierania różnych paktów.

Nie potrzebuję was zapewnić, że decyzje rządu niemieckiego nie są wypływem wrogiej postawy na skutek relacji, jakiegokolwiek one były, lecz że one pochodzą z poczucia odpowiedzialności rządu niemieckiego za całość Niemiec. Naszym zadaniem nie jest wycofywać korzyści z awantur podjętych lekkomyślnie a stąd nierozumnych. Reorganizacja

wojska niemieckiego nie została przeprowadzona, ażeby zagrażał jakiemuś państwu europejskiemu, lecz by narodowi niemieckiemu zabezpieczyć wolność. Z tego punktu widzenia wchodzi rząd Rzeszy w ramy polityki zagranicznej. Dlatego wobec wypadków, które nie dotyczą Niemiec, nie poważmy my żadnego stanowiska.

Następnie kreśli Hitler położenie Niemców na Litwie. Powiada, że Niemcy tam są przesładowani i gorzej się z nimi obchodzą, jak ze zbrodniarzami, a tylko dlatego, że jedyną ich zbrodnią jest, że chcą być Niemcami. Rząd niemiecki z uwagą śledzi cały ten przebieg. Wskazywać było rzeczą, ażeby Liga Narodów zainteresowała się tą sprawą i nadała jej praktyczny kierunek, inaczej pewnego dnia może się zdarzyć coś, co będzie wielce opłakanem dla wszystkich stron.

Następnie porusza kwestję bolszewizmu, który na ostatnim zjeździe otwarcie zgłosił, że dąży do wywołania rewolucji międzynarodowej. «Na podstawie doświadczenia, jesteśmy zdecydowani, na ruchawki rewolucyjne Moskwy w Berlinie, odpowiedzieć bronią».

W kwestji żydowskiej tak się wypowiada: Jesteśmy zmuznieni i zaznaczeni, że tutaj podobnie jak i gdzie indziej, są elementy żydowskie, które podburzają narody jeden przeciw drugiemu. Obelga, jaka spotkała naszą flagę niemiecką w Stanach Zjednoczonych, najlepiej ilustruje stosunek żydów do Niemiec. (i)

Żydzi a nowe prawo niemieckie

«Reichstag», zebrały w Norymberdze, uchwalił między innymi i prawo, dotyczące żydów, które brzmi co następuje:

Wychodząc z założenia, że czystość krwi niemieckiej jest warunkiem zachowania narodu niemieckiego, Reichstag powołany niewzruszoną wolą, ażeby nazawsze w przyszłości zachować narodowość niemiecką, uroczysto ogłasza prawo, które następuje:

Art. 1. Zabronione są śluby między żydami i Niemcami lub osobami krwi niemieckiej. Związki już zawarte, sprzeczne z tą ustawą, są nieważne, nawet w tym wypadku, gdy były dokonane zagranicą. Ministerstwo publiczne jest jedynie uprawnione do unieważnienia małżeństwa.

Art. 2. Stosunki seksualne, między żydami i Niemcami lub osobami krwi niemieckiej, są zabronione.

Art. 3. Żydom poniżej lat 45 zabrania się pełnić obowiązki służącego lub służącej w domach Niemców lub osób krwi niemieckiej.

Art. 4. Zabrania się żydom wywieszania flagi «Rzeszy» na swoich budynkach.

Winni przekroczenie Art. 1. prawa, karani będą więzieniem. Za niezachowanie art. 3 i 4 przewidziano karę 1 roku więzienia i karę pieniężną lub 2 lata więzienia.

Z całego świata

AUSTRIA WPROWADZA POWSZECHNY OBOWIĄZEK SŁUŻBY WOJSKOWEJ

Na podstawie wydanej niedawno decyzji rządu austriackiego, nastąpi wkrótce reorganizacja armji austriackiej, przez zaprowadzenie obowiązkowej powszechnej służby wojskowej, która trwać będzie od 19 do 45 roku życia.

Stan armji austriackiej w czasie pokoju wynosić będzie wedle dotychczasowych danych od 60 do 70.000 żołnierzy. Na wy-

sterstwo publiczne jest jedynie uprawnione do unieważnienia małżeństwa.

Art. 2. Stosunki seksualne, między żydami i Niemcami lub osobami krwi niemieckiej, są zabronione.

Art. 3. Żydom poniżej lat 45 zabrania się pełnić obowiązki służącego lub służącej w domach Niemców lub osób krwi niemieckiej.

Art. 4. Zabrania się żydom wywieszania flagi «Rzeszy» na swoich budynkach.

Winni przekroczenie Art. 1. prawa, karani będą więzieniem. Za niezachowanie art. 3 i 4 przewidziano karę 1 roku więzienia i karę pieniężną lub 2 lata więzienia.

troskliwą opieką otacza obecny prefekt miasta.

Santa Catharina NA WYSTAWIE FARROUPILHA

Z całego stanu wykonano wykresy graficzne, które na wystawie Farrroupilha dadzą całkowity obraz rozwoju życiowego stanu. A więc wykresy obejmują rozwój handlu przemysłu, szkół i linii kolejowych. Jak donoszą, sekretarz Skarbu, który osobiście prowadzi tę akcję, wyjedzie do Porto Alegre, ażeby wziąć udział w otwarciu wystawy.

ŚMIERĆ

Z Florianopolis donoszą, że zmarła tam sędziwa staruszka, niejaka Maria Thamazia, licząca 135 lat życia.

LOTNISKO

We Florianopolis dokonano 15. bm. uroczystego otwarcia lotniska. W uroczystości tej wzięli udział wszyscy prefekci i wielka ilość ludności. Uroczystości przewodniczył Altamiro Guimarães, przewodniczący Zgromadzenia Ustawodawczego.

Rio Grande do Sul WIELKA UROCZYSTOŚĆ

Jak donoszą z Porto Alegre, zaczęły się tam wielkie uroczystości, związane z obchodem stulecia Farrroupilha. Miasto przybrało nastrojów świątecznych i bije życiem, tłoczących się u czestników, którzy tu liczone napływają. Dnia 15 b. u. statek «Ivahy» przywiózł wycieczkę, złożoną ze 145 osób. Episkopat brazylijski też weźmie gremjalny udział. Sekta Metodystów wyznaczyła na dzień 24 b. m. kongres. Sekretarz Wychowania zarządził, by 20 i 30 b. m. szkoły były wolne od nauki.

Na uroczystości te przybył również Prezydent Republiki, Getulio Vargas wraz z małżonką oraz synami Alzira i Getulio, Juracy Magalhães, gubernator Bahia, Marques dos Reis, minister komunikacji i wiele innych znaczących osobistości.

WYWÓZ RYZU

W ostatnim tygodniu wywieziono z Portu Alegre 5367 worków ryżu, a przeznaczaniem do portów krajowych i 35.979 do portów zagranicznych.

KURTYTYBA

OSTATECZNE WYNIKI WYBORÓW W MUNICYPIUM KURTYTYBY

Ostatecznie wczoraj dokonano obliczenia głosów z ostatnich wyborów do municypium Kurtytyby. Wyniki podajemy za «Gazeta do Povo»:

- Partja Socjal Demokratyczna — 4412 głosów
- Partja Integralistów — 2190 głosów
- Partja Socjal Narodowa — 1620 głosów
- Wszystkich głosów otrzymano — 8222

Więc, jako radcy miejscy, są wybrani: z partji Socjal-demokratycznej — Lineu Amaral, Nicolsu Mader Junior, Aluizo França, Ezequiel Piali, Pedro Pizzato, Manoel Correia i Arcezio Guimarães; z partji integralistów: Raul Mudoz, Luiz Machuca i Nelson Lins; z partji socjal narodowej: Carlos Heller, Ciro Silva.

Z CAŁEJ BRAZYLJI W KILKU SŁOWACH

— W Bello Horizonte podroże mięso o 200 reisów na 1 kg.
— Rząd federalny przeznaczył na instytucje dobroczynne Brazylii 215 kontów.
— W Kurytybie zarejestrowano niejakiemu Józefa Breiner, który w stanach S Paulo i Sta Catharina dopuścił się wielu oszustw.

— W Minas Geraes, gubernator stanu zamianował prof Octaviano Almeida, rektorem uniwersytetu.

— W czasie wystawy Farrroupilha z Montevideo do Porto Alegre jest niższa kolejowa na 50 proc. i pozwolenie na wolny przewóz bagażu 30 kg.

— Sekretarz Zgromadzenia Ustawodawczego w Minas Geraes, otrzymał projekt reformy podatkowej.

— W Paranie jest zarejestrowanych 1200 osób, dotkniętych trędem.

— Mówi się że rząd federalny przeznaczy 500 kontów na walkę z trędem.

Spiewniki kościelne

już są do nabycia w Oświecie Spiewnik kościelny z nutami 188000 Spiewnik kościelny bez nut 118000 Spiewnik narodowy z nutami 118000

Zamawiać na adres: Związek Tow. «Oświata» Curitiba - Caixa postal 155, Paraná

Ostatnie wiadomości

— Załscia w Genewie między Litwinoffem a ministrem Beckiem, prasa francuska tłumaczy, jako świadomy atak Polski na Rosję, za namową Berlina.

— «Le Journal» powiada, że opuszczenie sali obrad przez ministra Baeka, w chwili kiedy wygłaszał swą mowę Litwinoff, jest wyrazem dowodem porozumienia z Niemcami.

— Polska, Rumunia i Ekwador wybrane zostały na członków Rady Ligi Narodów.

— Obecnie odbywają się w Polsce międzynarodowe zawody o puchar Gordon Bennetta.

— Polscy komuniści usiłowali urządzić «Dzień młodzieży komunistycznej», lecz władze bezpieczeństwa unicestwiły ten porów, osadzivszy komunistów w więzieniu.

— Sprawozdanie Kominternu pochwała polskich komunistów, za ich pracę wśród ludności wiejskiej.

— Do «Związku Komunistycznej Młodzieży», należy w Polsce 14.000 młodzieńców.

— W Warszawie odbywa się VIII Międzynarodowy Kongres Prasy, w którym bierze udział 14 państw zagranicznych.

— Dnia 15 b. m. odszedł z Gdyni do Nowego Yorku, nowo zbudowany polski statek «Pilsudski».

— Polska zawarła z gdańskiem umowę handlową.

— W Lizbonie gwałtowny pożar zniszczył instalacje Radia Klubu Portugalskiego.

— Fundator «niebieskiej wstęgi» Atlantyku, deputowany angielski, Harold Hales, wręczył honorową odznakę kapitanowi włoskiego okrętu «Rex», podkreślając w przemówieniu, znaczenie pokojowej rywalizacji narodów na morzach.

— W miejscowości Rogalizi w Bośni doszło do starcia pomiędzy grupą mahometan a chrześcijan. Żandarmerja była zmuszona do użycia broni podczas rozpraszania walczących. Dwóch włosian zostało zabitych, 5 jest ciężko rannych.

— Niemiecki sterowiec «Graf Zeppelin» odbył już nad oceanem Atlantyckim 100 podróży do Ameryki Południowej.

— W Paryżu otwarty został międzynarodowy kongres filozofji ścisłej.

— Obywatel niemiecki jest ten jedynie, który się wywodzi z narodowości niemieckiej i który swoim postępowaniem daje dowód, że wier-nie chce służyć Rzeszy i narodowi niemieckiemu.

— Prawo obywatelstwa niemieckiego ma ten, który się wykazuje kartą obywatelstwa «Rzeszy».

— Flaga «Rzeszy» jest trój-

kolorowa: czarna-biała-czerwona ze swastyką.

- W Albanji toczy się proces przebiegający w ostatniej rewolucji.

- W Paryżu, po wielkiej mowie Hitlera, zapanało ogólne zaniepokojenie.

- Władze brytyjskie na wyspie Malcie wydały rozkaz budowy schronów przeciw atakom lotniczym. Rozpowszechniane są odezwy do ludności wyjaśniające, co należy czynić w razie ataku gazowego.

- W Portugalii po ostatnich zamieszkach nastąpił spokój.

ZWIĄZEK POLSKI W KURYTYBIE

Zarząd Związku Polskiego zaprasza swoich członków na ZABAWĘ TANECZNĄ, która się odbędzie dnia 21-go b. m. na sali własnej. Początek o godzinie 8-iej wieczorem.

W imieniu Zarządu, Sekretarz: Franciszek Sielski.

Kino Palacio

Kino PALACIO wyświetla co wieczór od 7 i pół znakomite filmy. Dalsze filmy w PALACIO pochodzą z pierwszorzędných wytwórni i są utrzymane na poziomie moralnym i są pouczające.

Filmy te zahaczają o niektóre momenty z Polski. Bilety wsiąpu są naprawdę po cenie najniższej.

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich i paryskich szpitalach. - Klinika gólna.

Leczy specjalnie choroby skórne, weryczne, pęcherza i włosów.

Klinika dla dzieci. - Leczy żylaki oraz rany na nogach bez operacji.

Konsultorium: Nad apteką Avenida - przy Aven. João Pessoa 52. Przyjmuje od 12 do 1-szej i od godz. 4-iej do 6-iej. Telefon 1-8-62

Rez. Rua Commendador Araujo 97, Telefon 424.

Mączka z kości SUPERFOSFAT

Specjalne mieszanki pod uprawę:

Ziemniaków, Kukurydzy, Pomidorów

PALACIO Empreza Constructora Universal Ltda,

Dzisiaj, w Piątek w PALACIO będzie wyświetlany epokowy Film

Lanceiros da India

wytwórni Paramount, który z powodzeniem wyświetlono parę miesięcy temu.

W filmie występują znani aktorzy: Gary Cooper, Franchot Tone, Richard Cronwell, Sir Standing, C. Aubrey - Monte Blue - Kathleen Burke.

W filmie 'Lanceiros da India' zobaczymy wstrząsające i pełne heroiczności poświęcenia akty miłości braterskiej, które każdego ujmują za serce.

Empreza Constructora Universal Ltda,

Table with 2 columns: prize amount and number of winners. Includes entries like '98188 - 1 wygrana', '81388 - 2 wygrana', etc.

Następna wygrana w dniu 25-go września. Prośbę o prospekty przy ul. 16 de Novem. Nr. 384 - Curitiba.

Przedsiębiorcy i Kupcy oglądajcie się w 'LUDZIE'

Baczność! Uwaga!

Nowy i duży wybór książek do nabożeństwa w wszelkich oprawach i cenach.

Obrazy religijne każdego rozmiaru - Różańce, Szkaplerze, Medaliki, Obrazki do książek do nabożeństwa, Lichtarze, Krzyże i figury do kaplic kościelnych i domowych, papisy jedwabne i inne rozmaitego koloru na choinkę oraz do oprawy książek i t. d. Tabliczki, zeszyty szkolne, ołówki kolorowe, farby do malowania, piórnik, cykle i t. d.

Korzystajcie z okazji! Wszelka sprzedaż po cenach niższych, niż w Drukarni, Introligatorni i Fabryce pieczęci gumowych oraz metalowych. C. E. SCHULZ & COMP. (dawniej Cezar Schulz) Rua Barão do Serro Azul 66-72

Klinika Dentystyczna

JAN SKAŁSKI Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki szybko, starannie i tanio. Przyjmuje w każdej chwili. Rua Brigadeiro Franco N. 1955 róg Aquidabam - CURITIBA

JACEK DROMLEWICZ

Lekarz-Dentysta w Kurytybie. Plimbowanie i wyjmowanie zębów bez bólu. Zęby sztuczne, z południebiem i bez w z'ocie i kauczuku. Wykonanie pierwszorzędnego. Ceny niskie. Rua Monsenhor Celso Nr. 148 pietro (Primeiro de Março).

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

WIELKA LICYTACJA

Potrwa tylko do 21 września. Przy Avenida João Pessoa Nr. 16.

Manoel de Abreu rządowy licytator zawiadamia Szanowną Klientelę, że otrzymał do likwidacji wielki zapas kaszmirów modnych, brimów, trykotów, jedwabiu, welonów, wyrobów wianianych, pluszów, nakryć jedwabnych podwojnych, kolder oraz bardzo wiele innych artykułów, które będą zlikwidowane na licytacji.

Początek od godziny 2-jej. Nie zapominać, Avenida João Pessoa Nr. 16. Likwidacja potrwa tylko kilka dni.

APTEKA „TIRADENTES“

Aptekarz: KUNO KLEEMANN

Kurytyba - Praça Tiradentes 398 - Telefon 1084

Bogaty skład nowo sprowadzonych artykułów drogerijnych i aptecznych, krajowych i zagranicznych, perfumierii, mydełek, artykułów gumowych, aulinii i t. d. - Recepty lekarskie wykonuje się sumiennie i po cenach umiarkowanych.

W aptece tej udziela kilku lekarzy porad lekarskich MÓWI SIĘ I PO POLSKU.

Rodolpho Strobel

IMPORTOWIEC

PRAÇA CORONEL ENEAS Nr. 119 - Paraná Kurytyba - Telefon 197.

Wielki skład: Wapna, Cegiel, Posadzek, Dachówek Francuskich płaskich i okrągłych, Piasku Cementu, Bur kamieniowych różnej wielkości. Sprawdza wprost z najlepszych i najtańszych Fabryk zagranicznych. Sztaby żelazne do betonu do budowl nowoczesnej. Cement, oleje, farby, pokosty, oraz wszelkie przyrządy do ustępów, kafe, rury galvanizowane, dachówki ogniotrwałe.

Ze świata katolickiego

Wywiad z pułkownikiem de la Rocque

»GDYBY NIE RELIGJA

STALIBYŚMY SIĘ KOMUNISTAMI«

Głośny dziś we Francji przywódca potężnej organizacji «Ogniste Krzyża» (Croix de Feu) pułkownik de la Rocque, w wywiadzie, zamieszczonym w ostatnim numerze paryskiego przeglądu «Vu» oświadczył między innymi:

Co do mnie, to mógłbym być równie dobrze komunistą. Gdyby nie wychowanie, które mi zapewniło te dwie gruntowne zasady, jakim są - religia i ojczyzna - to widok niesprawiedliwości i chęć bycia mną do komunizmu.

To znamienne oświadczenie potężnego dziś przywódcy patriotycznej Francji, wywołało w pra-

wie szeroki odzwiek. Paryskie czasopismo «Le Franciste» zamieszcza z tego powodu wyznane znanego działacza Marcela Bucard, który w artykule «Sous un Ideal Supérieur...» podobnie mówił:

Jest rzeczą zrozumiałą, że w dzisiejszych czasach krzyżacy nie sprawiedliwoci, niejedynoczej w człowiek mógłby stać się rewolucjonistą i komunistą, nie jako wyznawca doktryny, ale jako zrewolwowany i zbudowany przedmiot obecnemu ustrojowi i światu. Gdybym nie miał wiary w wyższy ideał... wiary w Boga... ja sam prawdopodobnie stałbym się komunistą.

ZAKAZ KSIĄŻKI ANTYKATOLICKIEJ W INDIACH

Ukazała się w nareczu Tamil książka pisarza przeciwkatolickiego, której rozpowszechnienie zakazały miejscowe władze rządowe, jako «zawierającej bezwstydną napaści na duchowień-

stwo i zakonnice katolickie». In dyjski kodeks karny zakazuje publikacji, które swymi wywodami mogłyby wywołać zakłócenie zgodnego współżycia między wyznawcami poszczególnych wyznań.

ZGON ZASŁUŻONEGO REDAKTORA POLSKIEGO

W dniach ostatnich zmarł w Chicago zastępujący dziennikarz katolicki, p. Szczepan Kolanowski. S. p. red. Kolanowski pochodził z Nauticoko Pa i zgasł w 51ym roku życia. Był on przez kilka lat redaktorem «Dziennika Chicagowskiego», był również reda-

WIELKI KRZYŻ W PORCIE BELGIJSKIM

Utworzony niedawno pod honorowym przewodnictwem biskupa Bruhes, ks. Lamroy komitet, zamierza postawić na najwyższym punkcie portu Zeebrugge oibrymi krzyż wysokości 10 metrów. Projekt ten spotkał się wśród ludności z wielkim entuzjazmem.

PAPIEŻ O ZNACZENIU PIELGRZYMEK

Ojciec św. przyjmując ostatnio pielgrzymów włoskich, udających się do Lourdes, pozdrawiając ich i błogosławiąc, zwrócił uwagę, że pielgrzymka nie może być jedynie okolicznościowym aktem pobożności, lecz włona pozostać niezapomnianą przez całe życie.

Wielki krzyż w porcie belgijskim

Utworzony niedawno pod honorowym przewodnictwem biskupa Bruhes, ks. Lamroy komitet, zamierza postawić na najwyższym punkcie portu Zeebrugge oibrymi krzyż wysokości 10 metrów. Projekt ten spotkał się wśród ludności z wielkim entuzjazmem.

Dział gospodarczy

UPRAWA KARTOFLI

W chwili obecnej kartofle stanowią jedno z poważniejszych źródeł dochodowych dla większości gospodarstw rolnych w Iraty, Araucaria, Affonso Penna i kilku kolonij podkurytybskich. Racjonalna uprawa kartofli wymaga uwzględnienia całego szeregu warunków do których należą: wybór odpowiedniej gleby, dobór sadzonek, staranne przygotowanie roli i odpowiednie nawożenie. Nie należy zapominać iż z chwilą zaszczepienia kartofli do plonów zakończymy pierwszy okres uprawy tej rośliny. Ponieważ kartofle należą do roślin okopowych, to - jak sama nazwa wskazuje - największa robota przypada w związku z okopywaniem. Prace pielęgnacyjne w pierwszym okresie wzrostu kartofli są bardzo ważne i niejednokrotnie decydują o jakości i wielkości przyszłego plonu. Do jednej z tych czynności należy zalosyć bronowanie, które będzie miało na celu spulchnienie powierzchni roli, dzięki czemu zapobiega my szkodliwemu tworzeniu się skorupy utrudniającej dostęp powietrza, światła i wilgoci, niezbędnych do podtrzymywania koniecznych procesów, warunkujących normalny rozwój rośliny.

Jednocześnie umiemy zastoso-wać bronas, przyczyni się do wyniszczenia rozwijających się chwastów, które w późniejszym okresie jest już daleko trudniej wytrębić. Gleby cięższe jako łatwiej bronować się trzeba oszłosej bronować w przedwieństwie do gleb lżejszych. Przy użyciu bronu należy być ostrożnym, unikając pochylności i spadków, gdzie bronowanie mogłoby wówczas zaszkodzić.

Zaraz po bronowaniu - z chwilą kiedy rośliny mają około 5 cm wysokości, przystępujemy do obcopywania. Okopywanie będące najważniejszą pracą pielęgnacyjną, nie powinno nastąpić przed wyraźnym zaznaczeniem się rzędów kartoflianych, to znaczy jak rośliny już nie do podrosną. Po upływie 8-10 dni po pierwszym okopywaniu należy czynności powtórzyć poraz drugi. Po 14 dniach następuje robienie kopyzki, co ma za zadanie - podobnie jak i bronowanie - doprowadzić odpowiednie ilości powietrza, światła i wilgoci do roślin. Po zatem korzeniom, rosnącym tuż pod powierzchnią, doprowadzamy

nowe porzyki z gleby a bulwy chronimy przed nabieraniem koloru zielonego. Robienie kopyzki nie powinno nastąpić zbyt późno, ponieważ bardzo łatwo jest okaleczyć korzenie lub bulwy, co spowodowałoby nierównomierne dojrzewanie kartofli. Wysokość kopyzki zależy się do rodzaju gleby i wartości wilgoci w ziemi. Tam gdzie mamy do czynienia z glebą suchą, nie trzeba robić zbyt dużych kopyzki (maksimum 5 cm) natomiast na glebach wilgotnych wysokość kopyzki może dochodzić do 10 cm. Przy uprawie kartofli na większą skalę i tam gdzie na to teren pozwala, wskazaniem jest zastosowanie redlenia przy pomocy radelek konnych lub planetu typu Jordana. Redlenie ma tą dobrą stronę, iż przyczyni się do tępienia chwastów i spulchnienia ziemi, co decyduje o wytworzeniu warunków, sprzyjających rozwojowi kłębów kartoflianych.

Redlenie należy powtarzać o ile możliwości co 2 tygodnie tylko do czasu ukazania się kwiatów na łodygach roślin potem redlić już więcej nie należy. W między czasie trzeba opryskiwać krzaki kartofli dla zabezpieczenia od chorób 2 do 3 razy, w zależności od pogody. Opryskiwanie powinno być wykonane przed ukazaniem się czarnych plam na łodygach roślin. Do opryskiwania stosujemy ciecz bordoską złożoną: z 100 litrów wody, 2 kg. sinego kamienia i 2 kg. wapna, do brze wymieszanych. Do opryskiwania używa się odpowiedniego opryskiwacza. spryskując w odstępach 3 tygodniowych z czego pierwsze następuje kiedy rośliny mają około 10 cm. wysokości, drugie po 3 tygodniach i trzecie po dalszych 3 tygodniach.

C. d. n. J. Adamaki.

KOMUNIKAT

o uprawie jęczmienia browarnianego.

Akoja rozdział jęczmienia browarnianego w sezonie bieżącym miała charakter dość udany, przyczem w wyborze terenów pod uprawę, brano pod uwagę czynniki klimatyczne, warunki lokalne, odległość od kolei etc. Skutkiem tego pominięto nawet bardzo dobrych rolników z przyczyn od Związku z-

pełnie niezależnych. Niniejszym Z. Z. R. P. zwraca się do wszystkich plantatorów i zainteresowanych kółek rolniczych z prośbą o nadsyłanie do Kurytyby swych cennych uwag i spostrzeżeń, dotyczących obslanych terenów, ich wielkości, sposobu uprawy i nawożenia, rezultatów kiełkowania ziarna i dalszego wzrostu roślin. Nadesłane spostrzeżenia, obejmujące również wszelkiego rodzaju uszkodzenia plantacji przez ulwane deszcze itp., posłużą za podstawę do przeprowadzenia ewentualnych kalkulacji na najbliższą przyszłość.

Zarząd Z. Z. R. P.

KOMUNIKAT

dla plantatorów bawelny.

Niniejszym podaje się do wiadomości zainteresowanych, że w Departamencie Rolnictwa, są do nabycia na bieżący okres siewny do wolne ilości derynfekowanych nasion bawelny w cenie R\$: 21\$000 za work 30 kg. Zgłoszenia należy kierować bezpośrednio pod adresem:

Secretaria da Fazenda Dep. Agr. do Estado R. M. Fl. Pelxoto 1251, Curitiba.

Poznajmy nasze prawa i obowiązki.

Nakładem «Oświaty» ukazała się w polskim tłumaczeniu.

Konstytucja Stanu Paraná

Cena 2\$000; przy zamówieniach listownych dołącza się \$200 na przesyłkę.

ELIXIR 914

używając go zauważa się po kilku dniach:

- 1) Krew czysta, wolną od wszelkich nieczystości i dobry stan zdrowia. 2) Zniknięcie przyszczoł, egzem, wrzodów, swędzenia, ran i trądziku i t. p. 3) Zniknięcie zupełne Reumatyzmu, bólów w kosciach i bólu głowy. 4) Zniknięcie objawów syfilistycznych wszelkich nieudomagań spowodowanych przez syfilis. 5) Złotdek i kizki będą s doskonałym stanem, bo «Elixir 914» nie atakuje zółdka i nie zawiera jodków.

Jest jednym lekarstwem czyszczącym krew, które posiada świadectwa szpitali, tudzież specjalistów w chorobach oczu i zółdkowych na tle syfilistycznym.

Straszny w ybuch pożaru! A Casa Guerra

ZACZEŁO SIĘ BOMBARDOWANIEM SKŁADU, W KTÓRYM WYSPRZEDAJE SIĘ MATERJAŁY PONIŻEJ CENY KOSZTU. Natychmiast skorzystajcie z okazji, gdyż jutro może być zapóźno. Przejrzyjcie nasze ceny, bo to nie was nie kosztuje.

Luizene dobry materiał	\$900	Plusze w kratki na pyjamy	2\$000	Kamizelki wełniane z 85% za	27\$000	Koldry pikowane białe, na 1 osobę	7\$500
Szale szerokie mocne i ładne	\$900	Plusze fantazyjne z 2\$500 na	2\$000	Wianki do słubu	4\$500	Koldry " " na dwie osoby	14\$000
Zefir na koszule	\$700	Kashà na suknie, 80 cm.	2\$400	" " 1-szej klasy	7\$500	" " jedwabne na dwie osoby	38\$000
Zefir na koszule, mocny 80 cm.	1\$800	Kashà pluszowy	2\$500	" " 1-szej klasy	10\$000	Nici weiniane, 40 grm.	\$800
Zefir na koszule	1\$800	Kashà gładki i pluszowy, 1-szej klasy	3\$000	Welony ślubne	12\$000	Koldry na jedną osobę	18\$000
" " imitacja trykoliny	2\$000	Kashà na płaszcz	3\$800	" " pierwszej Komunii świętej	7\$000	Koldry na dwie osoby	20\$000
" " 1-szej klasy	2\$200	Kashà, czysta wełna, 150 cm.	12\$000	Sukienki do chrztu jedwabne	13\$500	Chusteczki	\$300
Trykolina w kratki na koszule	2\$500	"Lastikotina" czarne i granatowe	30\$000	Pończochy szkodkie	1\$000	Paski męskie	2\$500
" " 1-szej klasy	2\$800	"Drap" setim czerwony z 20\$ za	15\$000	" " z 1\$800 za	1\$400	Paski dla pań	1\$000
Trykolina w kratki, mieszany jedwab	3\$800	" " różnokolorowy z 28\$ za	20\$000	" " z 2\$ za	1\$500		
Trykolina w kratki na koszule w kwiaty	4\$000	Merino czarne	2\$500	" " z 5\$ za	4\$000		
Płótno imitacja lnu kolor.	1\$000	Krepa na suknie z 4\$ za	3\$000	" " jedwabne	2\$500		
Woale czarne i białe, szer. 80 cm.	1\$500	Brim na spodnie, mocny	1\$400	" " z 4\$500 za	3\$500	Koszulki sportowe męskie	2\$000
" " szwajcarskie fantazyjne	2\$000	Brim na spodnie z 2\$500 za	2\$000	" " z 6\$500 za	5\$000	Koszulki męskie bez rękaw	2\$500
" " w kwiaty, nowość	2\$400	Brim na spodnie 1-szej kl. z 3\$500 za	3\$000	" " z 7\$000 za	5\$500	Koszule białe z kołnierzykiem	4\$000
" " 1-szej klasy	2\$500	Brim imitacja kaszmiru	3\$800	" " lepsze z 10\$ za	7\$500	Gacie imitacji trykoliny	2\$500
" " 1-szej klasy, w kratki	2\$500	Gabardine angielskie z 7\$ za	3\$500	Pończochy jedwabne lepsze z 12\$ za	10\$000	" " z trykoliny dobre	5\$000
" " 1-szej klasy, kolor.	3\$000	Spodenki dla dzieci malha	1\$500	Pończochy jedw. lepsze extra z 18\$ za	14\$000	Koszule z trykoliny dobre	12\$000
Woale gładkie różnokolorowe	1\$700	Ubrania dla dzieci, wełniane	2\$500	Ręczniki białe	1\$000	Koszule z trykoliny bardzo dobre	15\$000
" " kolorowe z 1\$600 za	1\$200	Macacão wełniane dla dzieci	2\$500	Ręczniki białe, mocne	1\$500	Koszule z trykoliny	18\$000
" " Etamine na firanki szerokie	1\$500	Płaszczki wełniane, haft. jedwab.	6\$000	Ręczniki wełniane z 2\$500 za	2\$000	Koszule jedwabne	30\$000
" " do haftowania czerwone	3\$000	Płaszczki dla pań malha	6\$500	Ręczniki wełniane dobre z 4\$ za	3\$000	Pyjamy imitacja trykoliny	12\$000
" " Organdic gładkie	2\$800	Płaszczki, czapka i trzewiczki	6\$000	Obrusy „Josepha“	10\$000	Pyjamy z trykoliny	17\$000
" " w kratki, nowość	3\$000	Kamizelki z malha dla pań z 10\$ za	7\$500	Obrusy „Josepha“ i 6 sorwetek	16\$000	Pyjamy z trykoliny 1-szej klasy	24\$000
Plusze gładkie, dobre	1\$300	" " z 13\$ za	10\$000	Obrusy białe	3\$500	Pyjamy pluszowe 1-szej klasy	16\$000
Plusze białe i kremowe, dobre	1\$500	Kamizelki dla mężczyzn z 15\$ za	12\$000	Obrusy białe, półniane	5\$500	Pyjamy pluszowe kasha	20\$000

CASA GUERRA — Praça Cel. Eneas Nr. 38.
(DAWNIEJ PRAÇA DA ORDEM)

Sklep

Artykułów Spożywczych Rocha Piekarza i Tomasza Kubisa

Kupujemy i sprzedajemy wszelkie produkty krajowe. — Posiadamy (wieże towary spożywcze oraz napoje krajowe i zagraniczne.

SPRZEDAJEMY NAJLEPSZE

Nawozy Sztuczne i Makę Kostną

PRAÇA CORONEL ENEAS 30, RÓG SÃO FRANCISCO 57
obok Igreja da Ordem — CURYTYBA

Przedsiębiorcy i Kupcy ogłaszajcie się w „LUDZIE“.

Dr. Carlos Moreira

Profesor fakultetu medycznego
Specjalista chorób oczu, uszu, nosa, gardła.
— Konsultorium: Avenida João Pessoa 68, nad apteką Avenida od 10-11 i od 3-5 po południu.
Rezydencja: Visconde de Nacar 809,
Telefon 8-8-8.

Janina Furmaniak Schmidtinger Chirurg - Dentysta

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres dentystyki szybko, starannie i tanio.
Rua 13 de Maio 818, róg Trajano Reis.
Mówi się po polsku.

Casa de Saude „São Francisco“

DOM ZDROWIA — KLINIKA PRYWATNA
DR. JORGE MEYER FILHO

Rua São Francisco N. 25 — Curitiba

Specjalność: Operacje, leczenie chorób kobiecych, pomoc przy porodach, zastosowanie sztucznego pneumaty X przy osobach cierpiących na płucę. — Nowoczesny aparat Roitgena. — Diatermia. — Sztuczne promienie ultra fioletowe, słoneczne, Zyskopia i t. d. — Przyjmuje od godz. 10-tej do 11 i pół i od 1-5.

AGUA TONICA — GUABANÁ; RÓŻNE GAZOZY —
WODA STOLEWA

Marki **CRUZEIRO**

Napoje te są przyjemne i czyste i dlatego niezrównanie nadają się znakomicie do lato. — Do nabycia wszędzie. — Można zamawiać przez telefon 495 i 751.

JEDYNY MĘŻCZYZNA W NIEWOLI INDYJSKICH AMAZONEK

Niezwykłe przygody uczonego w Rio Negro

Przed ośmiu laty przedsięwzięta została wielka wyprawa naukowa do Ameryki Południowej. W skład ekspedycji, oprócz badaczy, profesorów uniwersytetu, wchodzili także operatorzy filmowi oraz paru pilotów, którzy stanowili załogę wielkich samolotów, transportujących ekspedycję w głąb kraju. Wyprawa podążała w górę Amazonki, chcąc dotrzeć do Rio Negro. Na miejscu skład ekspedycji powiększył się o kilkunastu tubylczych Indian, którzy orjentowali się dobrze w terenie, oraz o dziesięciu mulatów, zaangażowanych do niesienia bagaży.

Cała karawana udała się z Venezuelli do Serra Pacaraima samolotami, a dalej do Boavista. Członkowie ekspedycji popłynęli na dwóch olbrzymich łodziach. W ten sposób wolno posuwali się rzeką Rio Branco i już wkrótce mieli znaleźć się na falach Rio Negro.

Tajemnicze dźwięki

Dla skrócenia drogi postanowiono nie jednak przerwać podróży rzecznicą i przedrzeć się przez dziewięć dzungli, aby dotrzeć do źródeł Rio Negro. Ekspedycja z trudem przedzierała się poprzez lżany i olbrzymie korzenie drzew. Co krok na podróźców wznosiły śmiertelne niebezpieczeństwa w postaci jadownych węzów, drapieżnych zwierząt i dziwnych roślin.

Wreszcie, po całonocnej wędrówce, dotarli do jakiegoś odkrytej polany i tam postanowili spędzić noc. Rozbito węg obóz i rozpalono ognisko. Kiedy wszyscy ułożyli się do snu, mieli wrażenie zasypiająco, że dobiegają ich z daleka jakieś dziwaczne silne mione dźwięki. Były one nikłe i nieuchwytnie, tak, że po dłuższym

wsluchiwanu się w nie, doszli do wniosku, że niewątpliwie są to odgłosy puszczy nie przedstawiającej żadnego niebezpieczeństwa.

Najazd Amazonek

Najazd rano, kiedy pierwsze promienie słońca padły na polanę — leżały tam zwłoki członków ekspedycji. Pozostał przy życiu tylko jeden młody uczonego nazwiskiem Joe Clark. Uczul, że jest związany, a kiedy otworzył oczy, zobaczył ze zdumieniem i przerażeniem otaczającą go gromadę Indian. Wojownicy wrzeszczyli w sposób niesamowity.

W pewnym momencie, związanemu uczonemu błysnęła myśl, że są to głosy prawie kobiece, a kiedy przyjrzał się lepiej otaczającym go wojownikom, skonstatował z niesłychanym zdumieniem, że w istocie są to nie mężczyźni, lecz kobiety, przebrane w stroje wojowników indyjskich i ozdobione białymi malowidłami w postaci kółek i kresek.

Kiedy Joe Clark zdał sobie sprawę, że jest jedynym członkiem ekspedycji, który ocalał i pozostał przy życiu, nie mógł narazie zorientować się, co jest przyczyną tej wyjątkowej łaski losu. Otaczające go czerwonoskóre amazonki, otaczały go coraz bardziej zwartym kołem i mówiły coś krzykliwie, dotykając oszczepami jego pierś. Przyglądaliśmy mu się badawczo i prawdopodobnie dzieliły się uwagami na jego temat.

Ale, w pewnym momencie, rozległ się dźwięk bębna i Indianki rozstały się nagle w ten sposób, że związany więzień pozostał sam, pośrodku wielkiego koła niesamowitych wojowniczek. Dźwięk bębna stawał się coraz bardziej denerwujący i silny. W pewnej chwili amazonki rozsta-

ły się, robiąc dla kogoś przejście. I oto na polanie ukazała się wysoka, młoda kobieta, przybrana w siroń wodza, a w ręku trzymała wielką puszczel ludzką.

Państwo bez mężczyzn

Joe Clark nie wątpił ani przez chwilę, że zbliża się ostatni moment jego życia. Nie wątpił, że ta przywódczyni amazonek zechce osobiście wykonać wyrok. Tymczasem stało się coś wręcz przeciwnego. Czerwonoskóra amazonka zbliżyła się do wędzła i patrzyła na niego przenikliwie. Joe Clark mimo obawy o swoje życie, spojrzął jej równieź śmiało w oczy i zauważył, że była bardzo piękna. Była wysmukła, miała kształtne rasowe dłonie i stopy i szlachetne, drobne rysy twarzy. Mały orli nos i pełne karminy usta były tak urocze, że pozardościłaby jej napewno nie jedna gwiazda filmowa. Po chwili kamieniu wyraz twarzy młodej kobiety zmienił się. Spojrzała łagodnie, przemówiła coś w ostrym, ale dźwięcznym głosem. Następnie rozkazała przeciąć pęta na nogach wędzła, pozostawiając jednak związane ręce.

Na jej polecenie równieź, dwie strażniczki poprowadziły wędzła do wsi, która była widać w oddali. Wiedź zbliżała jak się okazało, składała się z szeregu małych chat, krytych liśćmi palmowemi i ogrodzonych bambusowemi palisadami. Dzwonne wrażeń robiło to, że przy każdej chatce znajdował się miniaturowy, słabnie urządzone ogródki, pełen kwiatów. Ale najdziwniejsze, że wszystkiego było to, że w całej wiosce nie było ani jednego mężczyzny i że przed wszystkimi chatami stały kobiety i młode dziewczęta w strojach wojowniczków. Droga, wiodąca przez środek wsi, strażniczki poprowadziły wędzła do chaty większej niż inne, zaopatrzonej w okna i drzwi, czego brak było w innych budynkach wiejskich.

Kiedy wprowadzono go do

wnętrza, ku swemu niezwykłemu zdziwieniu, Joe Clark znalazł się w pokoju umeblowanym bardzo kulturalnie. Znajdowała się tam otomana, biblioteka, pełna książek i blurko. Przy blurku siedziała właśnie owa piękna amazonka, która, jak wywnioskował, była wodzem tego zastępu wojowniczych kobiet. Indianka odezwała się najczystszą angielszczyzną i i oznajmiła mu, że jest naczelniczką kobiecego zastępu, że jest córką znakomitego wodza indyjskiego i ponleważ tkwi w niej niezależna dusza prodków, nie mogła znieść myśli o życiu niewolniczym, na jakie skazana jest każda kobieta jej plemienia, wychodząc z zamą. Wobec tego opuściła wigwam swego ojca wraz z dziewczętami indyjskimi, które równieź kochają niezależność, utworzyły zastęp czerwonoskórych amazonek, ona zaś została, obrana królową. Następnie oświadczyła mu, że życzeniem jej jest poślubić go.

Joe Clark podziękował za zaszczyt i oświadczył, że jest już żonaty i posiada w ożożeniu dwoje dzieci. Tę uwagę jednak królowa amazonek pominięła wzgardliwym milczeniem i przywoławszy jedną ze swych podwładnych, nakazała czynić przygotowania do uroczystości ślubnych.

8 lat niewoli małżeńskiej

Uroczystości zaślubin odbyły się z wielkim przepychem. Tańce i pijałka przeclagnęły się przez dwie doby. Okazało się bowiem, że czerwonoskóre amazonki osują wybitny pociąg do alkoholu i że doskonale potrafią wypić wielką jego ilość.

Dalsze życie Joe Clarka płynęło w niewoli małżeńskiej dość spokojnie. Jako ksiądz małżonek władczyni amazonek, musiał uczestniczyć w szeregu uroczystości i w potowaniach, co jednak nie było zbyt przykre. Mimo wszystko tęsknił jednak do oj-

czyzny i wreszcie po ośmiu latach pobytu przy boku swej władczyni małżonki, zdołał wreszcie zmieścić czujność wojowniczek i przedarł się przez dziesięć puszczy do okolic zamieszkałych przez farmerów. Siądając ułtwno mu powrócił do jego rodzinne go miasta, gdzie czekała na niego jego prawowita małżonka i córeczki.

Tak się skończyła karjera uczonego, jako małżonka królowej czerwonoskórych amazonek.

WYMYŚLAJĄCE BUDZIKI

Znany zagamiistrz w Budapeszcie skonstruował oryginalny budzik, który czuły się dużym powodzeniem wśród osób, których normalny budzik nie jest w stanie zerwać ze snu. Pierwszy raz dzwonił budzik zwyczajnie. Jeżeli nie zostanie zatrzymany, to za parę minut powtarza się dzwonięcie, ale już głośniejsze. Jeżeli to nie pomaga, budzik zaczyna po pewnym czasie wymyślać, ale już tak głośno, że słycać to w całym mieszkaniu. Wymyślała się różnego rodzaju. Klient może je sobie wybrać dowolnie.

NAJLEPSZA KLINIKA

Leczenie według najnowszej metody chorób żołądkowych i dwunastnicy, wrzodów (bez operacji), niestrawności węgole, aerophragias, zgagi, zapalenia żołądka i KISZEK węgole, bóla kolek i biegunki, zatwardzenia, zastarzałe ślepej kizki, polipów, wrzodów, raka i inne choroby wewnętrzne.

Choroby wątroby

Leczenie radykalne HEMOROIDÓW bez operacji i bez bólu; wrzodów na nogach i żyłaków bez operacji i bez zastrzyków. — Lekarz ze szpitala Santa Casa,

DR. MENDES DE ARAUJO posiada doświadczenie lekarskie od przeszło 10 lat.

Avenida João Pessoa 68 nad Farmacia Avenida — Curitiba. Przyjmuje od godziny 2-giej do 6-giej.